

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series18.2024.41.05>

Горобець Н. С.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена з'ясуванню особливостей забезпечення потреб Збройних сил України (далі – ЗСУ) як суб'єкта сектору безпеки і оборони держави. З'ясовано, що ЗСУ є складовою сектору безпеки і оборони суб'єкта якого здійснюють захист її національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз. Наголошено, що положення Конституції України, які закріплюють повноваження ЗСУ, вказують на провідне місце останніх у структурі сектору безпеки і оборони держави. Визначено, що належна реалізація ЗСУ оборонної функції залежить від керівництва ними та забезпечення їх потреб. Встановлено, що з часу проголошення незалежності України ЗСУ перебувають в стані перманентного реформування, що негативно впливає їх діяльність. Причиною першої реформи армії стала їх невідповідність геополітичним реаліям та економічним можливостям країни, в результаті якої, незважаючи на відсутність єдиного документа, який регламентує реформування ЗСУ, було скорочено чисельність армії, кількість озброєння та військової техніки. В подальшому ухвалені програми реформування і розвитку ЗСУ містили положення про необхідність належного забезпечення потреб останніх. Втім через систематичний зрив виконання плану заходів передбачених цими програмами та постійне недофінансування армії, рівень озброєння та військової техніки вдавалося забезпечити лише на мінімально необхідному рівні. З'ясовано, що видатки на ЗСУ жодного разу не відповідали міжнародній практиці розподілу фінансування на потреби армії. Водночас в умовах збройної агресії рф важливим ресурсом для ЗСУ є допомога від країн-партнерів. При цьому першочерговим завданням є вжиття заходів для забезпечення надходження озброєння та військової техніки в задовільному технічному стані з відповідною документацією, їх належний облік і створення власних дохідних джерел для фінансування армії.

Ключові слова: Збройні сили України, Міністерство оборони України, сектор безпеки і оборони, національна безпека, озброєння та військова техніка, міжнародна допомога.

Постановка проблеми. Стратегією воєнної безпеки захист суверенітету і територіальної цілісності України визнано найважливішою функцією держави та справою українського народу [1]. Захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз охоплює поняття «національна безпека» [2]. Однією з підсистем системи підтримання національної безпеки України, суб'єкти якої здійснюють захист її національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз шляхом застосування зброї, здійснення спеціальних заходів, правового примусу в межах наданих повноважень є сектор безпеки і оборони [3, с. 23].

Всі складові сектору безпеки і оборони України у системі реалізації оборонної функції відіграють певну роль, але ЗСУ та інші військові формування провідні структури щодо цього. Належна реалізація ЗСУ вказаної функції залежить від виваженого і ефективного керівництва ними та забезпечення їх потреб. Вказане питання набуває особливої актуальності в умовах відсічі ЗСУ збройної агресії рф.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що питання, які стосуються діяльності ЗСУ, зокрема забезпечення їх потреб, у своїх працях досліджували Гончар М., Горovenko В., Іщук О., Лакійчук П., Левчук О., Мельник О., Солдатенко О., Сокуренько В., Тютюнник В. та ін. Але зважаючи на важливість функцій покладених на ЗСУ, особливо в умовах збройної агресії рф, питання забезпечення їх потреб не втрачає актуальності.

Метою статті є з'ясування особливостей забезпечення потреб ЗСУ як суб'єкта сектору безпеки і оборони України.

Виклад основного матеріалу. ЗСУ є специфічною милітаризованою державною структурою, створеною з метою відстоювання національних інтересів України, забезпечення цілісності й недоторканості державних кордонів і суверенітету держави шляхом підготовки

військовослужбовців до збройного захисту й здійснення захисту країни в разі збройної агресії або збройного конфлікту як усередині держави, так і зовні [4, с. 74]. Згідно з ч. 2 та ч. 3 ст. 17 Конституції України, їх компетенція охоплює всі ключові питання, пов'язані з реалізацією оборонної функції. Ці положення й визначають місце ЗСУ в секторі безпеки і оборони держави. ЗСУ забезпечують стримування та відсіч збройної агресії проти України, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, посилення охорони державного кордону України та суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні [2].

На початку становлення України як демократичної правової держави її армія не відповідала геополітичним реаліям та економічним можливостям країни. Тому, незважаючи на відсутність єдиного документа, який би регламентував приведення ЗСУ у відповідність до вимог часу, в перші роки незалежності держави армію було скорочено на 400 000 осіб, а з її складу виведено велику кількість озброєння і військової техніки. У 1997 році було введено в дію Державну програму будівництва та розвитку Збройних сил України на період до 2005 року. Однак суттєві зміни, що відбувалися у світі наприкінці 1990-х років, обумовили її уточнення, і лише в липні 2000 року було затверджено Державну програму реформування та розвитку Збройних сил України до 2005 року [5, с. 22]. Втім остання втратила актуальність задовго до завершення через неможливість збалансувати потреби в модернізації техніки ЗСУ з реальними економічними можливостями держави, внаслідок чого нею були передбачені недосяжні цілі. Втім на засіданні Колегії Міністерства оборони України (далі – Міноборони) у грудні 2005 року було визнано, що головні заходи програми в цілому виконані і цього достатньо для наступного етапу воєнної реформи [6, с. 3–4].

Прийнятий у 2004 році Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року визначив, що головною метою реформування ЗСУ є приведення їх у відповідність до змін середовища безпеки та можливостей держави, забезпечення здатності виконувати нові місії та завдання, що впливають з політики безпеки і оборони держави [6, с. 3–4]. Було акцентовано на необхідності реформування системи управління ЗСУ, модернізації та закупівлі нових зразків озброєнь та техніки. На реалізацію Державної програми розвитку Збройних сил України на 2006–2011 рр. було виділено 75,6% від запланованої суми і два роки вона була успішною, втім подальше виконання уповільнилось. До того ж Україна відмовилась від інтеграції в НАТО і затвердила позаблоковий статус, що теж позначилось на реформуванні ЗСУ. Їх якісні показники все більше відставали від змін, обумовлених швидким розвитком систем колективної безпеки. [7, с. 7]. Причинами невдалої оборонної реформи в цей час науковці вважають відсутність: відсутність стійкої державної політики, відсутність систематизації використання ресурсів, їх обмеженість, недостатнє фінансування та неефективне використання бюджетних коштів тощо [8].

У Стратегії національної безпеки України 2007 року одним із ризиків було визнано невідповідність сектору безпеки України потребам суспільства і визначальним чинником став критичний стан озброєння та військової техніки, низький рівень забезпечення та підготовки ЗСУ. У 2008 році експерти критично оцінили стан озброєння та військової техніки ЗСУ. Але на 2011 рік у графах, що передбачають витрати на закупівлю нових зразків, модернізацію, продовження термінів експлуатації наявних озброєнь і військової техніки, Міноборони уперше в історії поставило прочерки [6].

Державною комплексною програмою реформування і розвитку Збройних сил України на період до 2017 року планувалось ліквідувати значну кількість органів військового управління та частин і радикальне переозброєння армії починаючи з 2014 року. Під кінець реформи Україна мала зрівнятися по показникам оснащеності з сусідніми країнами [9]. Втім з початком збройної агресії у 2014 році очевидними стали прорахунки керівництва держави у військовій реформі. Хоча це відкрило нові можливості для трансформування ЗСУ відповідно до західних стандартів завдяки фінансовій підтримці, навчання військових іноземними інструкторами тощо [10]. Тому виконання програми було зупинено як такої, що не відповідає воєнно-політичній обстановці та не забезпечує спрямування ресурсів на пріоритетні напрями розвитку

ЗСУ. Натомість, за результатами нормотворчої роботи Міноборони у 2014 році було ухвалено нормативні акти, які дозволили вдосконалити порядок забезпечення потреб ЗСУ матеріально-технічними засобами, справним озброєнням і військовою технікою [11, с. 11].

У 2014 році для зміцнення обороноздатності держави та забезпечення участі ЗСУ в АТО було збільшено фінансування на 11,8 млрд грн. З загальної суми 80,8% виділено на утримання ЗСУ, 3,4% – підготовку військових, 15,8% – озброєння та військову техніку. В умовах багаторічного недостатнього забезпечення ЗСУ збільшення фінансування відчутно не підвищило рівень їх боєздатності. Крім того, такий розподіл витраток не відповідав міжнародній практиці, де 50% коштів йде на утримання, 20% – підготовку військових, 30% – озброєння та військову техніку [12, с. 13].

У 2015 році на розвиток озброєння і військової техніки було виділено у 2,5 рази більше коштів, що дозволило закупити для ЗСУ нові зразки озброєння та військової техніки. Помітно, що за цей рік ця категорія витраток зросла на 5,1%, порівняно з 2014 роком. Але такі незначні коливання витраток Міноборони не могли повноцінно забезпечити ЗСУ в умовах збройної агресії. Тому частина їх потреб фінансувались за рахунок міжнародної допомоги (1 696,2 млн грн) [13, с. 16].

У 2016 році керівництво держави знову акцентувало на необхідності задовольнити невідкладні потреби ЗСУ у сучасному озброєнні та військовій техніці. Першочерговою була закупівля до військ, які беруть участь в АТО, нових (модернізованих) зразків озброєння та військової техніки, їх відновлення силами і засобами ремонтно-відновлювальних органів ЗСУ, підприємств оборонно-промислового комплексу у військових частинах за рахунок поточних запасів військово-технічного майна, ремонту вузлів, блоків, агрегатів на підприємствах [14, с. 14]. Водночас витрати на розвиток озброєння та військової техніки порівняно з 2015 роком зменшились на 4,7%, яких було недостатньо для належного забезпечення ЗСУ.

Незважаючи на збройну агресію та незадовільний рівень забезпечення армії, з моменту зупинення в 2014 році виконання Державної комплексної програми реформування і розвитку Збройних сил України на період до 2017 року не було єдиної державної політики щодо оптимізації діяльності ЗСУ. Лише у березні 2017 року було затверджено Державну програму розвитку Збройних сил України на період до 2020 року розроблену спільно з іноземними радниками, вітчизняними експертами з метою набуття ЗСУ спроможностей для ефективного реагування на загрози національній безпеці у воєнній сфері та у сфері оборони, захисту суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності України, досягнення стандартів і критеріїв, необхідних для набуття Україною членства в НАТО. Саме в 2017 році стан реалізації оборонної реформи експерти вперше оцінили на 90%. Це було обумовлено ухваленням урядом Основних напрямів розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період, де визначено головне завдання політики держави у сфері оборони – підтримання в боєздатному стані ЗСУ, інших військових формувань сектору безпеки і оборони, оснащення їх новітніми зразками озброєння та військової техніки [15]. На фінансування ЗСУ було виділено 72 126,2 млн грн, що більше на 24% порівняно з 2016 роком. Водночас було отримано й більшу суму допомоги від іноземних держав (2,7 млрд грн). За оцінками експертів завдяки цьому потреби ЗСУ вдалося забезпечити на мінімально необхідному рівні [16, с. 27–28].

Реалізацію оборонної реформи у 2016–2020 рр. Експерти оцінюють на 87%, зокрема було удосконалено систему управління ЗСУ, відокремлено посади начальника Генерального штабу ЗСУ від посади Головнокомандувача ЗСУ, сформовано нові командування ЗСУ, запроваджено єдиний формат логістичного забезпечення сил оборони [17, с. 13]. Ці результати стали можливими завдяки збалансуванню цілей розвитку ЗСУ з необхідними для їх реалізації витратками заважаючи на економічні можливості держави.

В затвердженій у 2021 році Стратегії національної безпеки до загроз національній безпеці України віднесено те, що сучасні темпи переозброєння ЗСУ, інших складових сил оборони на новітні (модернізовані) зразки не забезпечують потреби у заміні основних видів озброєння та військової техніки радянського виробництва, які у найближчій перспективі вичерпають свій ресурс [18]. Статистичні дані за 2017–2021 рр. свідчать, що відновлення озброєння та військової

техніки на підприємствах оборонно-промислового комплексу у 2021 році сповільнилось, але за рахунок отриманих кредитів під державні гарантії було закуплено та поставлено на озброєння до ЗСУ 3,5 млн ракет, 2 000 боєприпасів, 1 500 одиниць озброєння та військової техніки [19].

Тобто незважаючи на незначні успіхи у забезпеченні ЗСУ озброєнням та військовою технікою вирішення цього питання ще потребувало рішучих заходів від влади. Стратегією воєнної безпеки України сучасне високотехнологічне озброєння, військова та спеціальна техніка ЗСУ, яка забезпечує виконання ними покладених завдань, зокрема в операціях НАТО віднесено до цілей, пріоритетів і завдань реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва [1].

Стан фінансування ЗСУ до 2022 року свідчить, що оборонний бюджет України був нездатний забезпечити надійну обороноздатність держави. У 2023 році на модернізацію і закупівлю озброєння виділено 255,5 млн грн (22,6%), а на утилізацію боєприпасів, палива, озброєння, військової техніки, що об'єктивно зумовлено наслідками війни лише 0,001% [20, с. 579].

На думку науковців, ЗСУ майже постійно фінансуються незадовільно зважаючи на декілька причин: бюджет України не є бюджетом розвитку; структура видатків оборонного бюджету неефективна; не має об'єктивних можливостей зростання власних доходних джерел; зловживання з коштами при здійсненні публічних закупівель для ЗСУ [20, с. 580]. Очевидною є також залежність обсягів видатків державного бюджету від допомоги, що надається іноземними державами. Така допомога та підтримка у питаннях військової освіти, підготовки військ, удосконалення систем управління, автоматизації, логістичного, медичного забезпечення, розвитку військово-технічного співробітництва є важливим ресурсом для ЗСУ [1]. Лише у 2022 році 55% потреби в додатковому фінансуванні бюджету покривалось за рахунок іноземної допомоги. Це підтверджує її важливість для забезпечення виконання ЗСУ своїх завдань в умовах збройної агресії рф.

Звісно надходження міжнародної допомоги теж створює проблеми, які потребують оперативного вирішення. Сьогодні озброєння і військова техніка ЗСУ включає десятки і сотні моделей і найменувань техніки, однакових за призначенням, але різних за характеристиками. Більшість з неї формально навіть не стоїть на озброєнні ЗСУ. Проблемними питаннями також є: 1) надходження озброєння та військової техніки у незадовільному технічному стані, без належної технічної документації, що ускладнює їх обслуговування; 2) нерегульованість співробітництва між військовою прийомкою Міноборони та уповноваженими органами контролю якості країн-партнерів, що ускладнює гарантування якості військової техніки; 3) не визначення обов'язків та відповідальності дипломатичних представництв України щодо супроводження контрактів з ремонту і модернізації військової техніки для ЗСУ на підприємствах країн-партнерів [21, с. 4–6].

Висновки. З часу здобуття Україною незалежності ЗСУ перебувають у стані постійного реформування, що підтверджується низкою програм затверджених Президентом України. За весь час існування ЗСУ розподіл видатків на їх фінансування жодного разу не відповідав світовій практиці. Крім того, лише декілька разів виділений фінансовий ресурс дозволив забезпечити потреби армії на мінімально необхідному рівні. Безсумнівно вказане одночасно із систематичним невиконанням заходів передбачених програмами реформування і розвитку ЗСУ, недофінансуванням останніх, зловживанням бюджетними коштами під час публічних закупівель озброєння та військової техніки тощо позначались на стані забезпечення потреб ЗСУ та належній реалізації останніми оборонної функції. Сьогодні важливий ресурс для армії України це міжнародна допомога від країн-партнерів, яка дозволяє покривати фінансування частини потреб ЗСУ. Першочерговим завданням для України є вжиття заходів для забезпечення надходження від країн-партнерів озброєння та військової техніки в задовільному технічному стані з відповідною документацією, їх належний облік, а також створення власних доходних джерел для фінансування армії.

Використана література:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Указ Президента України від 25.03.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>.
2. Про національну безпеку: Закон України від 21.06.2018 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 341.
3. Горovenko V. K., Tyutunnyk V. P. Aktualni problemy sektora bezpeky ta oborony Ukrainy. *Nauka i oborona*. 2014. № 4. С. 20–25.
4. Sokurenko V. V. Kharakterystyka systemy Zbroinykh Syl Ukrainy. *Науковий вісник МГУ. Сер.: Юриспруденція*. 2015. № 15, т. 1. С. 74–76.
5. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року : (Біла книга України). Київ : Аванпост, 2004. 96 с.
6. Криза оборонної реформи 2000–2010 років. Нові умови, рішення, результати. Аналітична доповідь. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-03/Kriza_obor.pdf.
7. Біла книга – 2011. Збройні Сили України. Київ : Міністерство оборони України, 2012. 84 с.
8. Мельник О. Оборонна реформа: певні успіхи, непевні перспективи. *Національна безпека і оборона*. 2014. № 4/115. С. 42–45.
9. Drevet J.-F. L'Ukraine abandonnée? *Futurible*. 2018. № 6. P. 93–104.
10. Marange C. Radioscopie du conflit dans le Donbass. *Les Champs de Mars*. 2017. № 1. P. 13–29.
11. Біла книга – 2013. Збройні Сили України. Київ : Міністерство оборони України, 2014. 76 с..
12. Біла книга – 2014. Збройні Сили України. Київ : Міністерство оборони України, 2015. 85 с.
13. Біла книга – 2015. Збройні Сили України. Київ : Міністерство оборони України, 2016. 105 с.
14. Біла книга – 2016. Збройні Сили України. Київ : Міністерство оборони України, 2017. 112 с.
15. Про схвалення Основних напрямів розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.06.2017 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398-2017-%D1%80#Text>.
16. Біла книга – 2017. Збройні Сили України. Київ : Міністерство оборони України, 2018. 171 с.
17. Біла книга – 2019–2020. Збройні Сили України, Держспецтрансслужба. Київ : Міністерство оборони України, 2021. 196 с.
18. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>.
19. Біла книга – 2021. Оборонна політика України. Київ : Міністерство оборони України, 2022. 118 с.
20. Солдатенко О. В. Фінансування Збройних Сил України в умовах воєнного стану: євроінтеграційний вектор. *Науковий вісник УжНУ. Серія Право*. 2023. Вип. 80, ч. 1. С. 576–581.
21. Гончар М., Іщук О., Лакійчук П. Перспективи залучення України до передових програм військово-технічного співробітництва держав Європи. 2023. 15 с. URL: https://analytics.intsecurity.org/wp-content/uploads/2023/09/Ukr_XXI_06_Ukraine_Europe_Cooperation.pdf.

References:

1. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 25 bereznia 2021 roku “Pro Stratehiiu voiennoi bezpeky Ukrainy” [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated March 25, 2021 “On the Military Security Strategy of Ukraine”] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.03.2021 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> [in Ukrainian].
2. Pro natsionalnu bezpeku [On the national security] : Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, no.1, art. 341 [in Ukrainian].
3. Horovenko V. K., Tyutunnyk V. P. (2014) Aktualni problemy sektora bezpeky ta oborony Ukrainy. [Actual problems of the security and defense sector of Ukraine], *Nauka i oborona*. № 4. S. 20–25 [in Ukrainian].
4. Sokurenko V. V. (2015) Kharakterystyka systemy Zbroinykh Syl Ukrainy [Characteristics of the system of the Armed Forces of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. № 15, t. 1. S. 74–76 [in Ukrainian].
5. Stratehichniy oboronnyi biuletyn Ukrainy na period do 2015 roku : (Bila knyha Ukrainy) [Strategic Defense Bulletin of Ukraine for the period until 2015 : (White Book of Ukraine)]. Kyiv : Avanpost, 2004. 96 s. [in Ukrainian].

6. Kryza oboronnoi reformy 2000–2010 rokiv. Novi umovy, rishennia, rezultaty [Defense reform crisis of 2000–2010. New conditions, solutions, results] : analitychna dopovid. 2011. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-03/Kryza_obor.pdf [in Ukrainian].
7. Bila knyha – 2011. Zbroini Syly Ukrainy [White book – 2011. Armed Forces of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2012. 84 s. [in Ukrainian].
8. Melnyk O. (2014) Oboronna reforma: pevni uspikhy, nepevni perspektyvy [Defense reform: certain successes, uncertain prospects]. Natsionalna bezpeka i oborona. № 4/115. S. 42–45 [in Ukrainian].
9. Drevet J.-F. (2018) L'Ukraine abandonnée? *Futurible*. № 6. P. 93–104
10. Marange C. (2017) Radioscopie du conflit dans le Donbass. *Les Champs de Mars*. № 1. P. 13–29
11. Bila knyha – 2013. Zbroini Syly Ukrainy [White book – 2013. Armed Forces of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2014. 76 s. [in Ukrainian].
12. Bila knyha – 2014. Zbroini Syly Ukrainy [White book – 2014. Armed Forces of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2015. 85 s. [in Ukrainian].
13. Bila knyha – 2015. Zbroini Syly Ukrainy [White book – 2015. Armed Forces of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2016. 105 s. [in Ukrainian].
14. Bila knyha – 2016. Zbroini Syly Ukrainy [White book – 2016. Armed Forces of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2017. 112 s. [in Ukrainian].
15. Pro skhvalennia Osnovnykh napriamiv rozvytku ozbroiennia ta viiskovoi tekhniky na dovhostrokoviy periodu [On the approval of the main directions of the development of weapons and military equipment for the long term] : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.06.2017 r. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
16. Bila knyha – 2017. Zbroini Syly Ukrainy [White book – 2017. Armed Forces of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2018. 171 s. [in Ukrainian].
17. Bila knyha – 2019-2020. Zbroini Syly Ukrainy. Derzhspetsstranssluzhba [White book – 2019-2020. Armed Forces of Ukraine. State Special Transport Service]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2021. 196 s. [in Ukrainian].
18. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku “Pro Stratehiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy” [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine from September 14, 2020 “On the National Security Strategy of Ukraine”] : Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25.03.2021 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> [in Ukrainian].
19. Bila knyha – 2021. Oboronna polityka Ukrainy [White Book – 2021. Defense policy of Ukraine]. Kyiv : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2022. 118 s. [in Ukrainian].
20. Soldatenko O. V. (2023) Finansuvannia Zbroinykh Syl Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: yevrointehratsiynyi vektor [Funding of the Armed Forces of Ukraine under martial law: european integration vector]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. № 80, 1. S. 576–581 [in Ukrainian].
21. Honchar M., Ishchuk O., Lakiichuk P. (2023) Perspektyvy zaluchennia Ukrainy do peredovykh prohran viiskovo-tekhnichnoho spivrobotnytstva derzhav Yevropy [Prospects of Ukraine’s involvement in advanced programs of military-technical cooperation of European countries]. 15 s. URL: https://analytics.intsecurity.org/wp-content/uploads/2023/09/Ukr_XXI_06_Ukraine_EuropeCooperation.pdf [in Ukrainian].

Horobets N. Features of meeting the needs of the Armed Forces of Ukraine as an entity of the state security and defense sector

The article is devoted to clarifying the peculiarities of meeting the needs of the Armed Forces of Ukraine (hereinafter – the Armed Forces) as a subject of the security and defense sector of the state. It was found that the Armed Forces is a component of the security and defense sector, whose subjects protect its national interests from external and internal threats. It is emphasized that the provisions of the Constitution of Ukraine, which establish the powers of the Armed Forces, indicate the leading place of the latter in the structure of the security and defense sector of the state. It was determined that the proper implementation of the defense function of the Armed Forces depends on their leadership and provision of their needs. It has been established that since the declaration of Ukraine’s independence, the Armed Forces have been in a state of permanent reformation, which negatively affects their activities. The reason for the first reform of the army was their inconsistency with the geopolitical realities and economic opportunities of the country, as a result of which, despite the lack of a single document regulating the reform of the Armed Forces, the size of the army, the amount of weapons and military equipment was reduced. Subsequently,

the adopted programs for the reform and development of the Armed Forces contained provisions on the need to adequately meet the needs of the latter. However, due to the systematic disruption of the implementation of the plan of measures provided for by these programs and the constant underfunding of the army, the level of armaments and military equipment could only be provided at the minimum necessary level. It was found that the expenditures on the Armed Forces never corresponded to the international practice of allocating funding for the needs of the army. At the same time, in the conditions of armed aggression of the Russian Federation, an important resource for the Armed Forces is help from partner countries. At the same time, the primary task is to take measures to ensure the arrival of weapons and military equipment in satisfactory technical condition with appropriate documentation, their proper accounting and the creation of own sources of income to finance the army.

Key words: *Armed Forces of Ukraine, Ministry of Defense of Ukraine, security and defense sector, national security, weapons and military equipment, international aid.*